

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szeéphalmi István ügyvéd, valamint a dr. Bognár Barbara ügyvéd által képviselt Takarékszövetkezet felperesnek a dr. Orosz V. Sándor ügyvéd által képviselt Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete alperes ellen felügyeleti ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben a Fővárosi Bíróság 4.K.33.127/2005/15. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálása folytán az alulírott napon megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 4.K.33.127/2005/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 /harminchatezer/ forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket, és az alperesnek 15 nap alatt 20.000 /húszezer/ forint felülvizsgálati perköltséget.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2005. január 10-től 2005. augusztus 3-ig végzett vizsgálatot a felperesnél, a 2003. január 1-től 2004. szeptember 30-ig tartó időszakra vonatkozóan.

Az ellenőrzés alapján hozott 2005. augusztus 18-i határozatával az alábbiakat írta elő:

„1. A jogszabályoknak való maradéktalan megfelelés érdekében

1.1 Előírta, hogy a felperes legkésőbb 2005. október 31-ig a Hpt-ben meghatározottaknak megfelelően rendezze tőkeszerkezetét.

1.2 Kötelezte a felperest, hogy képezzen a kockázatvállalás mértékének megfelelő nagyságú tartalékokat.

1.3 Felhívta a felperest, hogy a jövőben

mindenkor feleljen meg a fizetőképességi mutató mértékére vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

- 1.4 Megtiltotta a felperes számára, hogy a határozat kézhezvételétől a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállításáig, de maximum 1 évig újabb kockázatvállalással járó ügyletet kössön, kivéve a felperes működését biztosító kötelezettség-vállalást, valamint a lakossági személyi-, áruvásárlási és záloghitel-szerződések kötését, és azok alapján történő folyósítást, szerződésenként 100.000 Ft (azaz egyszázezer forint) összeghatárig.*
- 1.5 Megtiltotta a felperes és a tulajdonosok közötti ügyleteket a határozat kézhezvételétől a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállításáig, de maximum 1 éves időtartamra.*
- 1.6 Felhívta a felperest, hogy kockázatvállalása során tartsa be a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, valamint a belső szabályzataiban foglaltakat; és könyvvizsgálóval együttműködve vizsgálja felül a teljes hitelállomány ügyletminősítését, gondoskodjon a jogszabályban, illetve belső szabályzatában foglaltaktól eltérően a minősített ügyletek megfelelő minősítési kategóriába sorolásáról.*
- 1.7 Kötelezte a felperest, hogy készítsen a Hpt-ben meghatározott és a folyamatos működőképességet lehetővé tevő tőkehelyzet kialakítására vonatkozó helyreállítási tervet, és azt a határozat kézhezvételét követő 30 napon belül küldje meg a Felügyelet részére.*
- 1.8 Kötelezte a felperest az okozott kárért való felelősség megállapítása érdekében vizsgálat lefolytatására, és a felelősökkel szembeni eljárás kezdeményezésére.*
- 2. Felhívta a felperest, hogy a jövőben maradéktalanul tegyen eleget a Felügyelet részére teljesítendő adatszolgáltatásról szóló jogszabályi előírásoknak.*
- 3. Felhívta a felperest, hogy belső szabályzatait hozza összhangba a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel.*

4. Felhívta a felperest, hogy kockázatvállalása során tartsa be a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, valamint a belső szabályzataiban foglaltakat.
5. Felhívta a felperest a teljes hiteldíj mutatóra vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartására.
6. Felhívta a felperest, hogy a jövőben maradéktalanul tegyen eleget a mindenkori fizetőképesség alapelveiről és az esedékességi napok nyilvántartási rendszeréről szóló jogszabályi előírásoknak.
7. Felhívta a felperest a számviteli előírásoknak való maradéktalan megfelelés érdekében, hogy könyvvézetése során mindenkor tartsa be a jogszabályi előírásokat.
8. A fenti határozati pontokban, különösen az 1. pontban foglaltak maradéktalan végrehajtása érdekében a felpereshez a határozat kézhezvételétől a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállításáig, de maximum 1 éves időtartamra felügyeleti biztost rendelt ki.
9. A fenti határozati pontok, különösen az 1. pont indokolásában foglalt jogszabálysértések miatt Sárosi Jánosné, a felperes igazgatóságának elnökét, mint a vizsgált időszakban foglalkoztatott vezető állású személyt, figyelmeztetésben részesítette.
10. Kötelezte a felperes igazgatóságát
 - 10.1 a Közgyűlés haladéktalan összehívására,
 - 10.2 a jelen határozat rendelkezéseinek való megfelelés érdekében a felperes részéről szükségessé váló intézkedéseknek külön napirendi pontként való megtárgyalására,
 - 10.3 felhívta továbbá a Közgyűlés, valamint előírta a felperes Igazgatóságának figyelmét a fenti intézkedésekről való döntés meghozatalának szükségességére.
11. Rendkívüli adatszolgáltatás keretében előírta a felperes számára, hogy a határozat rendelkezéseinek való megfelelés érdekében a Közgyűlés, illetve a felperes Igazgatóságának döntése alapján tett intézkedésekről a határozat kézhezvételétől számított 60 napon belül írásban tájékoztassa a Felügyeletet.

12. A felperest a fenti hiányosságok miatt 3.000.000 Ft (azaz hárommillió forint) összegű felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte."

A felperes keresetében az alperesi határozat bírósági felülvizsgálatát kérte.

A Fővárosi Bíróság jogerős ítéletében a felperes keresetét elutasította.

Az ítélet indokolása szerint az alperes határozata is egyértelműen megjelöli, hogy az ellenőrzés a 2003. január 1-től 2004. szeptember 30-ig terjedő időszakra vonatkozott, és a felperes saját tőkéjére, szavatoló tőkéjére, tartalékképzésére, tőke-megfelelésére, kockázat-vállalására és likviditására tett határozati megállapítások is a 2004. szeptember 30-i időpontra történtek; a felperes egyes mutatói tehát ebben az időpontban nem feleltek meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvényben /a továbbiakban: Hpt./ rögzített követelményeknek.

A Fővárosi Bíróság álláspontja szerint nem tette jogszerűtlenné az alperesi határozatot és az abban elrendelt intézkedéseket az a tény, hogy a felperes az ellenőrzési jelentéstervezetre 2005. augusztus 15-én és 18-án beadott észrevételében tájékoztatta az alperest az előírt értékvesztés megképzéséről, elszámolásáról, valamint ezek eredményeként a szavatoló tőke és fizetőképességi mutató jogszabályban előírt értékének eléréséről.

Az ellenőrzött időszak hiányosságai és a feltárt hiányosságokra alapított döntés szempontjából ugyanis irreleváns, hogy az ellenőrzés eredményének ismeretében a határozat meghozatala előtt a felperes részben eleget tett a várható felügyeleti intézkedésnek.

A bíróság e tekintetben nem tulajdonított jelentőséget a felügyelő biztos megbízatása 2005. novemberi visszavonásának sem, illetve elutasította a felperes bizonyítási indítványát, amely nem az ellenőrzött, hanem az azt követő időszakra vonatkozott.

Hangsúlyozta, hogy az alperes jogszerűen szorítkozhatott az ellenőrzött időszakra, és hagyhatta figyelmen kívül az ellenőrzött időszak és a határozathozatal között eltelt időt.

A Fővárosi Bíróság álláspontja szerint nem sért jogszabályt az alperes eljárása abból az okból sem, hogy az első jelentéstervezetet követően az ellenőrzést folytatta, és újabb jelentést készített.

A Hpt. 148/A. § /3/ bekezdésében előírt hat hónapos ellenőrzési időtartam túllépésével összefüggésben azt az álláspontját fogalmazta meg, hogy az olyan eljárási jogszabálysértés, amely az érdemi döntésre nem hatott ki.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben - az ítélet jogszabálysértő voltának

megállapítása mellett - a jogszabályoknak megfelelő ítélet meghozatalát, az alperesi határozat semmiségének megállapítását, illetve az alperesi határozat egyes rendelkezéseinek mellőzését kérte.

A felperes előadta, hogy a jelentéstervezetre 2005. augusztus 15-én és 18-án is észrevételt tett, és tájékoztatta az alperest arról, hogy a jelentéstervezetben kimunkált értékvesztést megképezték, elszámolták, így a felperes szavatoló tőkéje meghaladja a 432 millió Ft-ot, fizetőképességi mutatója pedig eléri a 8,5 %-ot.

Sérelmezte, hogy az alperes ennek ellenére vele szemben felügyeleti intézkedést hozott.

Álláspontja szerint az észrevételekben közölt tényekre figyelemmel a felügyeleti intézkedés meghozatala indokolatlan és szükségtelen volt.

Hivatkozott arra, hogy a felperesi takarékszövetkezet 2004. évi gazdálkodása eredményes volt, pénzügyi mutatóik kiemelkedően jók voltak. Ennek ellenére az alperes felügyeleti intézkedésében komoly beavatkozást rendelt el, felügyeleti biztost rendelt ki.

Az egyes kötelezettségek végrehajtását 30 napos, illetve 2005. október 31-ig terjedő határidőkkel írta elő, amely kötelezettségek vonatkozásában a határozat meghozatalának 2005. augusztusi időpontja nem hagyható figyelmen kívül; a határozathozatal idején ugyanis az abban felrótt hiányosságok már nem álltak fenn. A felperesi álláspont szerint maradéktalanul betartotta a Hpt. előírásait, ezért a Fővárosi Bíróság jogszabálysértő álláspontra helyezkedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a felperes tőkeszerkezetének, saját tőkéjének, tartalékképzésének, tőke-megfelelésének, kockázatvállalási és likviditási helyzetének 2005. augusztus 18-i állapota nem érinti az alperesi határozat jogszerűségét.

Az előírt intézkedések 2005. augusztus 18-án alkalmatlanok voltak a 2004. szeptember 30-i állapot korrigálására.

A felperes sérelmezte továbbá, hogy az alperes jelentősen túllépte a Hpt. 148/A. § /3/ bekezdésében engedélyezett hat hónapos eljárási határidőt, amely ellentétes a jogállamiság és jogbiztonság követelményével.

Kiemelte, hogy az alperes az általa kirendelt felügyeleti biztos megbízatását alig több mint két hónap elteltével visszavonta; ugyanis a felügyeleti biztos a felperes 2005. augusztus 18-i észrevételében foglaltakat igazoló értékelést adott.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, hangsúlyozva, hogy a határozatban rögzített időszakot vizsgálta, ennek alapján került sor a felügyeleti

intézkedés kiadására, amelyet nem tesz jogalap nélkülivé az, hogy a felperes a várható kötelezés egy részét végrehajtotta.

Álláspontja szerint a felperes megsértette a rá vonatkozó törvényi előírásokat, ezért az alperesnek intézkedési kötelezettsége keletkezett.

Rámutatott arra is, hogy az eljárási határidő túllépése a döntés érdemére nem hatott ki.

A felperes előkészítő iratában fenntartotta a felülvizsgálati kérelemben kifejtetteket, rámutatva arra, hogy az alperes csak akkor alkalmazhat intézkedést, ha határozata meghozatalának pillanatában is fennáll a jogellenes helyzet; múltbéli jogsértések szankcionálására nincs lehetősége.

Sérelmezte továbbá, hogy az alperes határozata 2005. július hónapban készített ingatlanforgalmi szakvéleményeken, és 2005-ben felvetődött jogi kockázaton alapul.

Hangsúlyozta, hogy a felperes a prudenciális előírásoknak folyamatosan megfelelt.

Az alperes észrevételeiben utalt arra, hogy a 60 napos felülvizsgálati határidő elteltét követően a felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni. Hangsúlyozta, hogy a hitelintézetnek mindenkor meg kell felelnie a prudenciális szabályoknak.

A felperes ismételt észrevételeiben rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati kérelmet nem megváltoztatta, hanem kiegészítette; kiemelve, hogy a felperes folyamatosan és biztonságosan működik, betartja a prudens működésre vonatkozó jogszabályi előírásokat.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság elsőként arra kíván rámutatni, hogy a Pp. 275. § /4/ bekezdésében foglaltak alapján a jogszabálysértő ítélet egészben vagy részben történő hatályon kívül helyezésére, illetve a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalára; továbbá a Fővárosi Bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítására jogosult.

A Legfelsőbb Bíróság tehát azt nem állapíthatja meg, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő.

A Pp. 339. § /1/ bekezdése értelmében, ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi.

Az alperesi határozat meghozatalának időszakában ilyen eltérő törvényi rendelkezés nem volt, és a Pp. 339. § /2/ bekezdése sem

tette lehetővé a pénzügyi felügyeleti határozatok bíróság általi megváltoztatását.

A Legfelsőbb Bíróságnak tehát nincs törvényes lehetősége az alperesi határozat megváltoztatására sem.

Ugyancsak nem látott a Legfelsőbb Bíróság lehetőséget annak megállapítására, hogy az alperes határozata semmis; ilyen tartalmú ítéleti rendelkezést ugyanis a Pp. 339. § /1/ bekezdése nem tesz lehetővé.

A fentiekben kifejtettek azonban nem érintik a Legfelsőbb Bíróságnak azt a kötelezettségét, hogy a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatát elvégezze.

A következőket bírói gyakorlat szerint ugyanis a közigazgatási határozatot felülvizsgáló bíróságot a kereseti petitum a határozat hatályon kívül helyezése, vagy megváltoztatása vonatkozásában nem köti, és a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás során is az általános szabályok megfelelő alkalmazásával jár el, ha törvény másként nem rendelkezik (Pp. 270. § /1/ bekezdése).

Ezen túlmenően a felülvizsgálati petitum megfogalmazásából egyértelműen kitűnik, hogy a felperes a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással kérte a Legfelsőbb Bíróságtól (Pp. 270. § /2/ bekezdése).

A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy az alperes vizsgálati jelentéstervezetét első ízben 2005 februárjában küldte meg a felperesnek, majd a felperesi észrevétel alapján 2005. augusztus 3-án újabb jelentést bocsátott ki, amelyet azonban már nem arra alapozott, hogy a felperes ügyfélcsoportnak minősülő ügyfeleknek nyújtott jelzáloghitelt, hanem a biztosítékok forgalmi értékének elégtelenségére hivatkozott. A jelentéstervezet megállapításainak az ellenőrzés során történő megváltoztatása - a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint - jogszabályba nem ütközik.

A felülvizsgálati kérelem érdemében a Legfelsőbb Bíróság kiemeli, hogy a Hpt. az „Intézkedések, a kivételes intézkedések és a bíróság alkalmazásának közös szabályai” cím alatt a 152. §-ban a megfelelő intézkedés kiválasztása körében kimondja, hogy az előírások megsértése, illetőleg hiányosság megállapítása esetén a felügyeletnek a rendelkezésére álló adatok és információk elemzése, illetőleg mérlegelése alapján a szabály megsértésének, illetőleg a hiányosságnak

a/ a pénzügyi intézmény prudens működésére,

b/ a pénzügyi intézményre és ügyfeleire, illetve

c/ a pénzügyi intézményrendszer tagjaira gyakorolt hatásának és veszélyességi fokának figyelembevételével kell kiválasztania és alkalmaznia az előreláthatólag a legkisebb költséggel, és az

elvárható legjobb eredménnyel járó intézkedést, illetőleg kivételes intézkedést.

A felperes sem vitatta, hogy az alperesnek a határozata rendelkező részében elrendelt intézkedések meghozatala a Hpt. alapján hatáskörében állt.

Amint arra a Hpt. 152. §-a is utal, a megfelelő intézkedés kiválasztása mindig az alperes rendelkezésére álló adatok és információk elemzésén, mérlegelésén alapul.

Nyilvánvaló, hogy megalapozott döntés csak olyan adatok és információk alapján hozható, amely körülmények ellenőrzésén nyugszik. Ezért nem jogszabálysértő az a gyakorlat, hogy az alperes az ellenőrzött időszak megállapításaihoz igazodó intézkedést hoz, megvalósíthatatlan ugyanis, hogy a széleskörű vizsgálaton alapuló felügyeleti ügyben folyamatosan figyelemmel kísérje és a vizsgálat tárgyává tegye az időközben eltelt időszakokat.

Az alperes intézkedései épp a vizsgált időszakban tett megállapítások következményeinek kiküszöbölését, a jogszerű működés helyreállítását szolgálták.

Nem teszi jogszabálysértővé az alperes határozatát az a körülmény, hogy a felperes jogszerű működése esetlegesen már az alperesi határozat meghozatalának időszakában, illetve azt követően a felügyeleti biztos rövidebb tartalmú működése alatt helyreállt.

A felperes ugyanakkor helyesen mutatott rá arra, hogy amennyiben az alperes vizsgálatát és határozatát az ellenőrzött időszakra korlátozza, a felperes terhére sem vehet figyelembe az ellenőrzött időszakon kívül eső, ám az alperesi határozatot még megelőző más körülményeket sem.

Ezért az alperes nem utalhatott volna határozatának indokolásában arra, hogy egyes biztosítéki ingatlanok kapcsán azért áll fenn jogi kockázat, mert a BRFK Vagyonvédelmi Osztálya 2005. március 16-án zár alá vételt megelőző biztosítási intézkedés iránti kérelmet nyújtott be a földhivatalhoz.

Ugyanakkor nem áll fenn ilyen tilalom az ellenőrzött időszakban elfogadott biztosítéki ingatlanok forgalmi értékének megállapítása vonatkozásában akkor sem, ha az érték-megállapítás később történik. Az érték-megállapítás ugyanis az ellenőrzött időszakban fennálló tényre vonatkozik, és a felügyeleti vizsgálat végzésének egyik elfogadott módszere.

A felülvizsgálati előadással szemben a Legfelsőbb Bíróság jogszerűnek találta a jogerős ítéletet tekintetben is, hogy a hat hónapos ellenőrzés időtartam-túllépését nem tekintette olyan eljárási szabálysértésnek, amely kihatott az ügy érdemére. Az ellenőrzési időtartam túllépése az ellenőrzött időszakot nem módosította, ahhoz érdemi jogszabálysértés nem köthető.

A kifejtettre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték, és az alperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

Budapest, 2007. július 4.

Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Darák Péter sk. előadó bíró, Dr. Fekete Ildikó sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő